

Unilukkari

Kuhmon seurakunnan tiedotuslehti 2/2022
Puh. (08) 617 2371, www.kuhmonseurakunta.fi

Unilukkari on kirkonvarti ja eli sunntio, jonka tehtävään aikoinaan kuului kirkossa nukkuvien herättäminen.

Diakonissan monipuolinen työ kiinnostaa Essiä

Kevällä 2021 Diakoniamattikorkeakoulu DIAKista Oulusta sairanhoidaja-diakonissaksi valmistunut Essi Pulkkinen haaveilee diakonissan työstä. Kun diakonissan työtä ei juuri nyt ole Oulussa tarjolla, hänen arkeensa kuuluu sairanhoidajan pesti Oulun yliopistollisen sairaalan sydänteho-osastolla. Halu lähimmäisten auttamiseen ja heikomista huolehtimiseen on syntynyt Essille elämän varrella erilaisista kokemuksista. Hänen isovanhempansa Vappu ja Eino Pulkkinen olivat aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa ja ottivat usein Essin mukaan erilaisuuksiin. Näin syntyi yhteys seurakunnan toimintaa ja kristillinen elämäntapa. Nuoruuten kouluihin sitten seurakunnan kerhotoiminta eri muodoissa lukioaikaan saakka.

Diakonissan työssä ja koko seurakunnan toiminnassa Essi Pulkkinen pitää kokemustensa perusteella tärkeänä yhteisöllisyyttä. Se antaa voimaa. Kuva: Martti Huusko.

Diakonissan työ edelleen mielessä

Vaikka Essi Pulkkinen toimii nyt Oulun yliopistollisen sairaalan sydäntehon osastolla sairaanhoidajana, haaveilee hän edelleen diakonissan työurasta.
– Olen kuitenkin pannut merkille, että diakonissat viihtyvät työssään hyvin. Se merkitsee sitä, että työurat ovat pitkiä ja paikkoja avautuu vähän.
– Pidän kuitenkin jatkuvasti silmällä vapautuvia diakonissan virkoja. Saa nähdä, mihin elämä ja työ tulevaisuudessa vie, hän pohtii.
Essi ja hänen Oulun yliopistossa konetekniikkaa opiskeleva poikaikästään palaisivat mielellään Kainuuseen. Maakunta tuntuu mukavalta, tutulta asuinympäristöltä ja sukulaisetkin olisivat lähellä.

Martti Huusko, kirkkovaltuutettu

Juhlavuosi

2020

2022

**KIRKON
DIAKONIA**

Oikeus ihmisarvoiseen elämään

– Tykkäsin olla täällä Kuhmossa työharjoittelussa. Tuo aika antoi hyvän kuvan siitä, mitä diakoniatyöhön liittyy. Samalla se loi pohjaa opinäytetyölleni, joka käsittelee diakonissojen mahdollisuuksia parantaa kansanterveyttä.
Essille selvisi muun muassa se, kuinka seurakunnan, sosiaalitoimen ja terveydenhoidon yhteistyötä pitäisi parantaa. Se taas vahvistaisi ja parantaisi apua tarvitsevien ihmisten elämäntilaa.

– Yksi mieluista työalaa oli toimiminen rippikoulun ohjaajana.
Kiva työyhteisö
Mukavaa Essistä oli harjoittelun aikana huomata, kuinka tiivis yhteistyö diakoniatyöntekijöiden ja seurakunnan muiden työntekijöiden välillä oli muodostunut. Se antoi hyvän lähtökohdan vaativalle työlle.
– Koin itseni myös tervetulleeksi Kuhmoon. Olinkin otettu, että sain tulla tänne töihin, Essi kuvaa tunteitaan parin vuoden taakse.
Diakoniatyöntekijöiden työssä ja koko seurakunnan toiminnassa hän pitää kokemustensa perusteella tärkeänä yhteisöllisyyttä.
– Sen myötä minusta oli joka päivä todella kivaa tulla töihin.
Erytyskierrokset Essi Pulkkinen antaa diakoni **Anne Maliselle**, joka toimi hänen työnohjaajanaan sekä **Anu Haveriselle**. Työ kokeneiden diakoniatyöntekijöiden kanssa oli sujuvaa ja antoi paljon.
– Annen kanssa pääsin mukaan erilaisiin asiakkaiden vastaanotto- ja tapaamistilanteisiin, osallistumaan jumalanpalveluksiin avustajana sekä muuhun toimintaan: hartauksiin ja keskustelutilaisuuksiin eri ryhmien kanssa.
– Sairanhoidajakoulutuksen ansiosta tehtäviini kuului lisäksi ensiapulaukkujen sisällön täydentämisen ajan vaatimusten mukaiseksi.

– Sekä sairanhoidaja että diakonissa tekevät työtä ihmisten parissa, auttavat sairaita ja heikommassa asemassa olevia. Se ratkaisi oman uravalintani, Essi kertoo.
Opintoihinsa Essi olisi kaivannut enemmän konkreettisia asioita, mutta onneksi harjoittelu-aika antoi kosolti konkreettista ja toimintaa ihmisten kanssa.

Tärkeäksi Essi nostaa sen, että yhdentoista viikon työharjoittelu-aika avasi silmät siihen, mitä diakonissan työ konkreettisesti on.
– Työ on monipuolista, siinä kohtaa ihmisiä ja huomaa työn vastuullisuuden, hän luettelee. Kuhmossa

Tilaisuuksia:

- Palmusunnuntai 10.4.** Klo 10 sanajumalanpalvelus Kuhmon kirkossa.
- Hiljainen viikko Maanantai 11.4.** Klo 18 iltaikirkko Kuhmon kirkossa, Kuhmon Mieslaulajat avustaa.
- Tiistai 12.4.** Klo 14.30 hartaus Lepokynnään salissa. Klo 18 iltaikirkko Kuhmon kirkossa, Ketterät-kuoro avustaa.
- Keskiviikko 13.4.** Klo 13-17 seurakuntakeskuksessa pääsiäisen ajan Herkkutorikahvila. Myytävänä: kahvi/teetä, rahkapullia, munkkeja, kuivakakkuja, pikkuleipiä, lauttu- ja lohikukkoja, rönttösiä, makkapaloja, porkkanakakkua, juustokakkuja, porkkanariisipiirakoita, riisipiirakoita sekä villasukkia, tervetulokylttejä ym. Tervetuloa kahville ja myyjäisiin. Voit myös varata tilauksesi etukäteen ma 11.4. p. 050 592 5396.
- Klo 18 perheiden iltaikirkko** Kuhmon kirkossa.

- Kiirastorstai 14.4.** Klo 18 iltamessu Kuhmon kirkossa, Löytäjät-kuoro avustaa. Klo 18 iltamessu Lentiiran kirkossa.
- Pitkäperjantai 15.4.** Klo 10 sanajumalanpalvelus Kuhmon kirkossa, Kirkkokuoro avustaa.
- Pääsiäispäivä 17.4.** Klo 10 messu Kuhmon kirkossa. Klo 10 messu Lentiiran kirkossa. Klo 17 messu livantiiran seurakuntakodilla.
- 2. pääsiäispäivä 18.4.** Klo 10 messu Kuhmon kirkossa.
- Sunnuntai 24.4.** Klo 10 selkomessu kaikille selkokieltä tarvitseville Kuhmon kirkossa, saarnaa Taina-Majja Miettinen. Klo 11-13 messun jälkeen lounas seurakuntakeskuksessa Yhteisvastuukeräyksen hyväksi. Tarjolla: lihakeittoa, vispipuroa, lakkapiirakkaa. Yhteistyössä Herättäjä-Yhdistyksen kanssa.
- Klo 15 pääsiäisajan toiveviirsi- ja urkuimprovointitilaisuus Kuhmon kirkossa. Lauletaan lähinnä pääsiäisajan virsiä toiveiden mukaan, joista Ari Lohi tekee urkuimprovisaatioita. Tauno Harinen juontaa.

- Perjantai 29.4.** Klo 9 alkaen lähetystyö myy simaa ja munkkeja torilla. Voit tehdä myös ma 25.4. klo 9-15 ennakkovaruksen p. 044 738 4317.
- Sunnuntai 1.5.** Klo 11-14 Vappuhulina seurakuntakeskuksessa. Myytävänä vohveleita suolaisella ja makealla täytteellä, munkkeja, simaa, kahvia, hodareita ja makkaraa. Arpajaiset, onnenpöytä, kasvomaalaus, vappuhyriä ja ilmapalloja, laulutuokio. Pihalla pöppölinna, käärykkyä hevosella, keppihevosrata, Tule luo -auto, Yhteisvastuumaskotti.
- Torstai 5.5.** Klo 12 selkokielinen viikkomessu Kuhmon kirkossa.
- Torstai 19.5.** Klo 10-14 eläkeläisten virkistyspäivä Ikolan pappilassa. Ilm. to 12.5. mennessä p. 044 738 4315.
- Sunnuntai 29.5.** Klo 15 kevä- ja kesälaulutilaisuus Kuhmon kirkossa. Lauletaan tuttuja, kauniita lauluja jaettavasta vihkosesta. Tule hakemaan kesämieltä.

Katso lisää seurakunnan toiminnasta seurakunnan verkkosivuilta: www.kuhmonseurakunta.fi ja paikallisesti Kuhmolaisesta ja maakuntalehti Kainuun Sanomista.

Diakoniatyössä korostuu ihmisten kohtaaminen

✓ vuosikymmenten kokemukset Kuhmon seurakunnan diakoniatyössä nostavat esiin ihmisten kohtaamisen merkityksen. **Terttu Kyllönen, Ritva Eskelinen ja Rauha Määttä** tuovat esiin tämän seikan erityisen voimakkaasti. Henkilökohtaiset keskustelut, ryhmäkeskustelut ja muu yhdessä toimiminen antaa kaikille voimaa.

Rajaseutusisarena työuran alkuun

Terttu Kyllönen aloitti työuransa Lentirassa rajaseutusisarena vuonna 1977. Kun rajaseutuspiiriin toiminta lakkautettiin, hän siirtyi Kuhmon seurakunnan diakonissaksi. Eläkkeelle hän jäi vuonna 2010.
– Olen kuitenkin pannut merkille, että diakonissat viihtyvät työssään hyvin. Se merkitsee sitä, että työurat ovat pitkiä ja paikkoja avautuu vähän.
– Lukiossa meillä työtökaverini kanssa oli haaveena päästä äidiksi orvoille lapsille lastenkotiin. Siksi teimme siihen liittyvän harjoittelun ja minä kävin myös talouskoulun.
– Talouskoulun jälkeen pääsin ammatinvalinnanohjaajan vastaanotolle. Siinä yhteydessä tuli esille mahdollisuus koulutusta diakonissaksi.
Diakonissa-sairanhoidajan opintojen jälkeen Terttu Kyllönen sai rajaseutusisaren paikan Lentirassa ja siirtyi myöhemmin seurakunnan palvelukseen.
– Työ tuntui omalta. Ihmisten parissa toimiessani sain kokea jatkuvasti kasvavia haasteita mutta toisaalta henkilökohtaiset kohtaamiset ihmisten kodeissa olivat hienoa asiaa. Siellä sai kuunnella ja auttaa heitä, Kyllönen muistelee.
Eriyksen tärkeäksi hän nostaakin kuuntelemisen merkityksen.
– Kun ihminen pääsee kertomaan huoliensa toiselle, kuorma kevenee, hän muistuttaa.
Tavallaan samaan päästään myös ryhmätoiminnan ja ryhmäkeskustelujen kautta.

Toiminta työttömien kanssa vaatii antoi paljon

Ritva Eskelisen ura diakonissana kesti Kuhmossa lähes 30 vuotta. Hän aloitti työnsä 1.9.1989 ja jäi eläkkeelle 31.10.2018.
Seurakunnan toimintaan hän kasvoi pyhäkoulun, kerhotoiminnan, rippikoulun ja isoistoiminnan kautta.
– Ammatinvalintaa pohtiessani esiin nousi sairanhoidajan ja diakonin ura. Diakonissaopintojen kautta tulivat molemmat mukaan. Se oli minulle sopiva yhdistelmä, Eskelinen toteaa.
1980- ja 1990-lukujen taitteessa Kuhmossa oli paha työttömyys. Se tuli voimakkaasti myös diakoniatyön arkeen.
– 1990-luvun alussa olin käynnistämässä työttömien ryhmätoimintaa. Siinä kohtasin ihmisiä, jotka muuttuneessa tilanteessa kaipasivat kipeästi apua. Niinpä myös toiminta oli laajaa. Järjestimme ryhmätoiminnan lisäksi tapahtumia, retkiä ja esimerkiksi koko perheen joulujuhlia Palonkylässä. Luonnollisesti myös henkilökohtaiset keskustelut olivat tärkeitä, Ritva Eskelinen muistelee.
Hän korostaa myös kotikäyntejä ja vastaanottoistuntoja, joissa pääsi keskustelu-yhteyden ihmisten kanssa. Se oli todellista läheisyyttä.
Liekseen muuttanut ja Pielisen rannalla asuva Ritva Eskelinen muistelee edelleen mielellään Kuhmossa kohtaamiaan ihmisiä ja seurakunnan työyhteisöä. Niistä hänellä on lämpimät muistot.

Terttu Kyllönen. Ihmisten kohtaaminen ja keskustelut ovat tärkeitä diakoniatyössä.

Yli 55 vuotta mukana seurakunnan toiminnassa

Rauha Määttä kertoo olleensa mukana seurakunnan toiminnassa mukana pienestä pitäen. Kaksikymmentävuotiaana kotiäitini hän ryhtyi pyhäkoulun opettajaksi ja myöhemmin lastenhojaajaksi ja tuli mukaan myös kerhotoimintaan.
Toiminta oli Rauhalle niin mielestä, että hän ryhtyi opiskelemaan sosiaalialaa voidakseen auttaa lähimmäisiään. Diakoniatyö tuntui läheiseltä.
Ensin kaupungin sosiaalitoimen tehtävissä ja vuodesta 2000 lähtien seurakunnan diakonina Rauha Määttä kertoo pääsensä mieluisaan työhön.
– Ihmisten kohtaaminen, keskustelu ja auttaminen olivat tärkeitä työssä, kuten edelleen vapaaehtoisuudessa. Haluan kulkea ihmisen rinnalla lähimmäisen rakkaus mielessä, Rauha Määttä sanoo.

Martti Huusko, kirkkovaltuutettu

Kevättervehdys

Siitä on pian 41 vuotta, kun Kuopion hiippakunnan piispa Jukka Malmivaara viiki minut diakonissaksi Pieksämäen kirkossa. Alttarilta lähdin liikkeelle luvaten hoitaa virkaani Jumalan pyhän sanan ja kirkon järjestyksen mukaan. Monesti sain virka-aikani aikana pyyttää oikeata palvelijan mieltä, viisautta, nöyryyttä ja uskollisuutta. Sydämessäni oli myös rukous, että palvelukseni avaisi Kristuksen rakkauden tien monen sydämeen.
Takana ovat palveluksen vuodet, viimeiset 29 vuotta siellä Kuhmossa. Eläkeläisenä muistelen teitä. Mitähän kuuluu esim. kehitysvammaisille, päihdekuntoutujille, työttömille ja lähimmäispalvelun vapaaehtoisille? Entä monilla kotikäynneillä tapaamilleni ihmisille? Työni oli antoisaa, haastavaa ja rikastuttavaa. Kiitos teille, että sain olla diakonian tehtävissä. Muistot teistä ovat kauniita.
Elämme paaston aikaa ja valmistaudumme pääsiäisen juhlaan. Paaston aika on itsetutustelun aikaa. Mieleissä käy kysymyksiä, millainen on uskoni? Olen aina ajatellut, että uskoni ei ole minusta irrallaan olevaa. Minun uskoni on minulle samaa, kuin se että elän, kävelen, teen työtä. Eikä uskoni riitä mittaamaan muiden uskon lujuttua. Toivon ja rukoilen, että uskomme olisi avoin ovi tulla toistemme luo, silloin kun tuskaa tulvi yli laidan, suru musertaa, ikkule ei näy loppua tui iloita yhdessä Jumalan anteeksiantamuksesta, rakkaudesta ja elämän voittamisesta. Tällaista mieltä ja palvelutehtävää riittää meille kaikille erityisesti näinä vaikeina aikoina.
Haluan erityisesti toivottaa diakoniatyöntekijöille, Annelle ja Anulle, voimia ja iloa diakonian virassa tänä juhluvuotena, jolloin diakoniatyö täyttää 150 vuotta.
Rukouksin ja virren 979 sanoin siunaan teidät kuhmolaiset ystävät hyvän Jumalamme täysihitoin.

Aurinkoisin terveisin Pielisen rannalla
Ritva Eskelinen

Käsitöiden tekeminen on mieluista harrastus eläkepäivinä. Kuva: Veijo Eskelinen

Käsitöiden tekeminen on mieluista harrastus eläkepäivinä. Kuva: Veijo Eskelinen

Ensimmäinen diakonissa vihittiin työhönsä 150 vuotta sitten

Suomessa diakonisseja on koulutettu 1860-luvulta lähtien. Aurora Karamzin perusti Helsingin diakonissalaitoksen vuonna 1866 ja Viipurin Diakonissalaitos aloitti vuonna 1868.
Vuonna 2022 tulee kuluneeksi 150 vuotta ensimmäisestä suomalaisesta diakonissan vihkimisestä. Viipurissa vihittiin syyskuun 1. päivänä 1872 Matilda Hoffman diakonissaksi Pietari-Paavalin kirkossa. Sisar Matilda työskenteli Viipurin diakonissalaitoksen palveluksessa koko työuransa. Vuonna 1896 perustettiin Oulun diakonissalaitos, joka aloitti kiertävien sairanhoidajien kouluttamisen. Siitä diakonissejen koulutus ja työ on kehittänyt nykyiseen ammattikorkeakoulumuotoiseksi.
Kuhmon ensimmäisenä diakonissana toimi vuodesta 1915 lähtien Hanna Sillanpää. Hän erosi puutteen sävyttämän ajan väsyttämään tehtävästään vuoden 1921 alussa.
Sisar Elsa Tikkasen pitkä ura Kuhmossa Monet vanhemmat kuhmolaiset muistavat vuodesta 1950 lähtien Kuhmossa toimineen diakonissa **Elsa Tikkasen**. Pyhäjärvellä syntynyt Elsa teki elämäntyönsä rajaseutuspitäjässä ja jäi eläkkeelle vuonna 1984.
Mielenkiintoisessa henkilöään esittelevässä kirjassa "Sisar Elsa pitkospuilla" hän kertoo seuraavaa: "Kun vuonna 1950 valmistuin seurakuntatöksi, ei itse haettu paikkaa, vaan diakonissalaitos ja seurakunta kävivät "kauppaa" työntekijöistä ja laitoksen sijoitit harkintansa mukaan sisaria, mihin

Elsa Tikkanen levähtää lähteen reunalla. Kuva Elsa Tikkasen kokoelma.

Selkomessut Kuhmon kirkossa:
Su 24.4. klo 10, jossa saarnaa Taina-Majja Miettinen. Messun jälkeen on klo 11-13 seurakuntakeskuksessa lounas yhteisvastuukeräyksen hyväksi.
To 5.5. klo 12 selkokielinen viikkomessu.

Selkomessu

Selkomessu tarkoittaa jumalanpalvelusta, jossa käytetään selkeää suomen kieltä. Siihen liittyy myös havainnollistamista kuvilla tai esineillä. Muuten se on tavallinen messu eli ehtoollisjumalanpalvelus. Selkomessu on tarkoitettu kaikille, joille on erityistä hyötyä sanonnan selkeydestä ja havainnollisuudesta. Tällaisia ryhmiä ovat mm. kehitysvammaiset, kuulo- ja näkövamaiset, muistisairaat tai suomen kieltä opettelevat. Selkomessu on helposti saavutettava, eli kuullaan, nähdään ja ymmärretään sanomaa.
Taina-Majja Miettinen, vammaistyön pastori Kajaanin seurakunta